Utbildningsinspektion i Grossbolsskolan, grundskola F–6

Innehåll

Inledning 1
Underlag 1
Beskrivning av skolan 2
Sammanfattande bedömning 2
Bedömning av utbildningsresultaten 3
Bedömning av verksamheten 4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen 6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Grossbolsskolan den 9–10 maj 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Grossbolsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Grossbolsskolan intervjuades rektorer, verksamhetschef, elever, föräldrar, lärare och övrig personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass och årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Grossbolsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	116
Förskoleklass	44
Grundskola	250
Obligatorisk särskola	4

Verksamheten vid Grossbolsskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. I samma lokaler som skolan finns även fritidshem, med 4 olika avdelningar.

Verksamheten är organiserad i fyra olika arbetslag som var och ett omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Eleverna är inom arbetslaget uppdelade i åldersintegrerade klasser och i varje arbetslag finns, med något undantag, en 1–2:a, en 3–4:a och en 5–6:a.

Skolans nuvarande lokaler färdigställdes år 1999 och arbetslagen är lokaliserade i fyra olika hus.

Enligt skolans kvalitetsredovisning har cirka 14 procent av eleverna utländsk härkomst, en förhållandevis hög siffra jämfört med andra skolor i kommunen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Grossbolsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder Grossbolsskolan utbildning av god kvalitet. Inspektörerna bedömer att eleverna utvecklar kunskaper i enlighet med de nationella målen i svenska, engelska och matematik.

Eleverna är överlag trygga i sina skolmiljöer och utvecklar normer och värden i enlighet med vad 1994 års Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anger.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör utveckla rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen
- Rutiner för att upptäcka vilka elever som är i behov av studiehandledning på modersmål, bör förbättras.
- Skolan bör säkerställa att undervisningen i svenska som andraspråk ges enbart med utgångspunkt i kursplanen för det ämnet och inte ämnet svenska.
- Skolan bör arbeta för att tydliggöra rektorernas ansvarsfördelning så att det inte bland vare sig personal, elever eller elevernas vårdnadshavare råder några tvivel om vem som är den enskilde elevens rektor.
- Skolan bör bättre nyttja lärarpersonalens ämneskompetens.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklass ges möjlighet till utveckling och lärande som grund för fortsatt skolgång. Vidare bedömer inspektörerna att det huvudsakligen finns goda förutsättningar för eleverna i årskurserna 1–6 att utveckla de kunskaper som målen för utbildningen anger.

Skolans egen dokumentation och samtal med personal visar att det finns rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik. Förutom de nationella proven i årskurs 5 finns olika mätpunkter som eleverna bedöms utifrån i dessa ämnen. I elevernas portfolio finns möjlighet att i viss mån följa elevernas kunskapsutveckling även i andra ämnen än svenska, engelska och matematik, men systematiska utvärderingar av elevernas kunskaper i förhållande till mål att uppnå i kursplanerna saknas. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Eleverna vid Grossbolsskolan gör de nationella proven i svenska, matematik och engelska. 94 procent av eleverna i årskurs 5 nådde målen i ämnesprovet för engelska år 2005. I svenska och matematik var det 86 respektive 84 procent som uppnådde målen vid de nationella proven. Skolans egen statistik visar att resultaten från de nationella proven legat på en jämn nivå de senaste åren. Inspektörerna bedömer att eleverna överlag utvecklar kunskaper i enlighet med de nationella målen i ämnena svenska, engelska och matematik. Det är dock svårare att uttala sig om övriga ämnen eftersom uppföljningen av kunskapsutvecklingen inte är lika tydligt systematiserad i dessa.

Intervjuer med elever och besök i verksamheten visar att elevernas medvetenhet om målen för utbildningen varierar mellan olika klasser. Inspektörernas uppfattning är att några av de grupper med elever som intervjuats inte verkar bekanta med diskussionen om att det finns olika mål för deras utbildning, medan andra elever inspektörerna träffar säger sig diskuterat såväl läroplan som kursplaner med sin lärare. Inspektörerna bedömer att det finns variationer vid skolan i hur väl målen tydliggörs för eleverna och vill framhålla vikten av att skolan utvecklar rutiner som säkerställer att alla elever görs medvetna om målen, oberoende av ämne eller lärare.

Normer och värden

Av intervjuer med elever framgår att de känner sig trygga på sin skola. Vidare berättar de att det förekommer bråk ibland och att de då själva ser till att bråket upphör eller tar hjälp av någon vuxen. Eleverna säger också att det inte bara är de vuxna som de känner på skolan de kan be om hjälp på rasterna utan att alla vuxna som är ute hjälper till.

Mobbning eller annan kränkande behandling är enligt eleverna och personalen ovanligt på skolan.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Grossbolsskolan utvecklar normer och värden i enlighet med vad Lpo 94 anger.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan skall, enligt Lpo 94, eftersträva att varje elev successivt utövar ett att allt större inflytande över sin utbildning.

Enligt Grossbolsskolans verksamhetsberättelse skall eleven utifrån ålder och mognad få växa in i den demokratiska processen att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig. Där ges också en rad exempel på hur arbetet med elevinflytande bedrivs vid Grossbolsskolan, samt redovisas vilka metoder skolan använder för att kontrollera huruvida de målsättningar som satts upp kring elevinflytande också uppnås. Så vitt inspektörerna kan bedöma når skolan i många avseenden upp till sin målsättning beträffande elevens möjlighet till inflytande. Inspektörerna vill dock, som tidigare nämnts i rapporten, påpeka vikten av att alla elever görs medvetna om målen för utbildningen, oberoende av ämne eller vilken lärare som undervisar. Den elev som inte känner till målen för utbildningen kan heller inte veta vad den har rätt till inflytande över.

Grossbolsskolan har en handlingsplan mot kränkande behandling som kontinuerligt revideras. Enligt skolledningen har delar av föräldragruppen haft åsikter om handlingsplanens tidigare innehåll och getts tillfälle att samverka med skolan i utformningen av den handlingsplan som fastställdes hösten 2005. Hjärteväxt är namnet på samverkansarbetet mellan skolan och hemmen kring värdegrundsarbetet, som innebär att föräldragruppen diskuterar fram ett antal frågor som både skolans personal och föräldrarna skall arbeta aktivt med under läsåret. Så vitt inspektörerna kan bedöma ges elevernas vårdnadshavare möjlighet att tillsammans med skolans personal ta gemensamt ansvar för elevernas skolgång.

Från och med den 1 april 2006 gäller lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Till följd av den nya lagen skall varje skola utforma en likabehandlingsplan. Inspektörerna vill poängtera att arbetet med att utforma en likabehandlingsplan kan ta sin utgångspunkt i skolans nuvarande handlingsplan mot kränkande behandling.

Individanpassning och stöd

Skolan har återkommande mätpunkter som används för att fånga upp elever i behov av särskilt stöd. För att få en samlad bild av stödbehovet på skolan placeras de elever som är i behov av särskilt stöd i fyra olika nivåer, utifrån hur omfattande insatser som behövs för att åtgärden skall vara relevant för eleven. Det är personalen i skolans arbetslag för stödinsatser, ”S-laget”, som bedömer vilka insatser som krävs och i samverkan med skolledningen beslutar om insatser. I ”S-laget” arbetar bland annat specialpedagog och speciallärare. Inspektörernas

bedömning är att Grossbolsskolan har väl inarbetade rutiner för att kartlägga omfattningen av stödbehovet vid skolan.

Särskilt stöd skall ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. Sådant stöd skall i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör (5 kap. 5 § grundskoleförordningen)

Särskilt stöd vid Grossbolsskolan ges i stor utsträckning i speciallärarens rum. Elever med åtgärdsprogram arbetar utifrån träningsprogram som specialpedagogen och speciallläraren lägger upp. Dessa program fokuserar framförallt på ämnena svenska, engelska och matematik, och innehåller också i vissa fall motorisk träning. Stöd förekommer också ute i klassrummen, då främst av personal som fyller upp sin ordinarie lärartjänst med stödundervisning. Inspektörerna vill påpeka vikten av att särskilt stöd i första hand ges inom ramen för den klass eller grupp som eleven tillhör.

En elev skall enligt grundskoleförordningen få studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det. Vid tillfället för inspektion fanns inte tydliga rutiner för att kartlägga behovet av studiehandledning på modersmål, vilket inspektörerna bedömer bör rättas till. Tillgången till modersmålsundervisning behandlas senare i denna rapport i avsnittet om tillgång till likvärdig utbildning.

I samband med intervjuer gjorda under inspektionen framkom att elever undervisas i svenska som andraspråk hos en lärare med behörighet att undervisa i ämnet. Men undervisningen bedrivs även av klassläraren tillsammans med elever som undervisas i ämnet svenska. Undervisningen i svenska som andraspråk skall anordnas istället för svenska enligt grundskoleförordningen. Skolan bör säkerställa att undervisningen i svenska som andraspråk ges enbart med utgångspunkt i kursplanen för det ämnet och inte ämnet svenska.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet (7 kap. 2 § grundskoleförordningen). Skolan har påbörjat arbetet med individuella utvecklingsplaner och aviserar i sin kvalitetsredovisning att en stor del av kompetensutvecklingen år 2006 ska läggas på arbetet med individuella utvecklingsplaner.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Utvecklingssamtal hålls två gånger per läsår. I samband med detta visar eleven sin portfolio och framöver skall även de individuella utvecklingsplanerna utformas och följas upp. De äldre eleverna ges tillfälle att utifrån egen förmåga leda utvecklingssamtalet och får då tillfälle till självvärdering.

Gemensamma mätpunkter finns som tidigare nämnts inom ämnet svenska och i viss mån även i engelska och matematik.

De nationella proven används som en utvärdering av lärandet i svenska, engelska och matematik. I intervjuer med lärare och skolledning framkom att det inte finns rutiner för samverkan mellan de olika arbetslagen exempelvis beträffande rättning och bedömning av de nationella proven, vilket inspektörerna finner anmärkningsvärt.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolans kvalitetsredovisning, tillika verksamhetsplan, för 2005 redovisar på ett tydligt sätt såväl gjorda insatser, som resultat och dragna slutsatser. Slutsatserna används sedan som utgångspunkt för det fortsatta arbetet. Som kvalitetsredo-

visning betraktat uppfyller dokumentet författningarnas krav. Inspektörerna vill dock påpeka att dokumentet bör benämnas enbart kvalitetsredovisning och inte som nu är fallet även verksamhetsplan.

På skolan pågår kontinuerligt förbättringsarbeten. Det gemensamma utvecklingsarbetet utgår från de förbättringsområden som skolan redovisar i sin kvalitetsredovisning.

Ledning och intern kommunikation

Skolan har två rektorer. Tillsammans har de ansvar för både förskolor , förskoleklass och årskurserna 1–6. En av rektorerna är också verksamhetschef. I samtal med rektorerna framgår att de bildar ett ledningsteam där arbetet kännetecknas av samverkan och dialog. Intervjuer med elever, föräldrar och personal ger indikationer om att båda rektorerna av vissa uppfattas som gemensamt ansvariga för hela skolan. Enligt inspektörerna råder det mellan rektorerna inga tveksamheter om ansvarsfördelningen dem emellan. Det är dock av högsta vikt att ansvarsfördelningen är tydlig och klar för alla, såväl personal, som elever och deras vårdnadshavare. Skolan bör därför arbeta för att tydliggöra rektorernas ansvarsfördelning så att det inte råder några tvivel om vem som är den enskilde elevens rektor.

I den sammanfattande kommunrapporten för Forshaga kommun kommer frågan om ansvarsfördelningen mellan verksamhetschef och rektorer att behandlas.

Ledningen av det pedagogiska utvecklingsarbetet och övrigt kvalitetsarbete styrs av rektorerna i samverkan med övrig personal.

En av rektorerna har arbetat tio år på skolan. Båda har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Det är inspektörernas uppfattning att rektorerna är förtrogna med verksamheten och att de har förtroende hos elever och personal.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Eleverna i Grossbolsskolan har så vitt inspektörerna kan bedöma tillgång till utbildning i den omfattning som föreskrivs i författningarna, dock finns förbättringar att göra från kommunens sida beträffande modersmålsundervisningen.

För att säkerställa att de elever som är berättigade till modersmålsundervisning även får detta, krävs att skolorna i kommunen samverkar. Intervjuer med föräldrar visar att alla elever som har rätt till och önskar modersmålsundervisning inte tillhandahåller den utbildning de är berättigade till. Inspektörerna noterar att rutiner för kartläggning av vilka elever som önskar modersmålsundervisning bör utvecklas vid Grossbolsskolan för att säkerställa att alla elever som önskar modersmålsundervisning också får detta. Frågan behandlas vidare i kommunrapporten för Forshaga kommun.

Föräldrar uppgav i intervjuer att det är stor skillnad på undervisningen mellan de olika arbetslagen i skolan. Som tidigare nämnts bedrivs större utvecklingsarbeten gemensamt över hela skolan. Det förekommer även så kallade lärmöten där lärare från olika arbetslag, som undervisar i samma ämne, träffas. Arbetet inom arbetslaget ligger dock i fokus på Grossbolsskolan. Inspektörerna fick intryck av att de fyra arbetslagen gick att uppfatta som fyra små skolor inom Grossbolsskolan och vill, som tidigare nämnts, poängtera vikten av större samverkan mellan arbetslagen. Av intervjuer med lärarna vid Grossbolsskolan framkommer att personalen i hög utsträckning tjänstgör som klasslärare. Det innebär att flera lärare undervisar i ämnen som de inte har utbildning för, detta trots att det finns ämnesbehörig personal inom samma, eller i andra, arbetslag. Inspektörerna bedömer att skolan bättre bör nyttja personalens ämneskompetens.

Eleverna har så vitt inspektörerna kan bedöma, med undantag av ovanstående och vad som tidigare nämnts i rapporten om utebliven studiehandledning på modersmål, tillgång till utbildning i den omfattning som föreskrivs i författningarna.

Personal

Läsåret 2005/2006 arbetade 51 personer vid skolan, varav 39 var pedagogisk personal.

Personalen har individuella kompetensutvecklingsplaner och uppger sig huvudsakligen vara nöjda med tillgången till kompetensutveckling.

Pedagogiskt material

Vid intervjuer med personal framkommer att skolans lokaler ibland är en begränsande faktor för verksamheten. Exempelvis saknas hemkunskapssal, vilket gör att eleverna läser ämnet i de årskurser där det finns tillgång till kök i anslutning till klassrummen.

Eleverna har tillgång till datorer, men de är överlag av äldre modell.

Inspektörerna bedömer att lokalerna är ändamålsenliga. Personalen anser att de huvudsakligen har de läromedel som behövs för en tidsenlig utbildning.

Datum	Ort
2006-10-26	Göteborg

Mats Aronsson

Mats Löwing